Тема 9
ОБҐРУНТУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМСТВА

9.1. Обґрунтування рішення про збільшення виробничої потужності

9.2. Обґрунтування рішення щодо прийняття додаткового замовлення за ціною нижче критичного рівня

9.3. Обґрунтування рішення «виробляти чи придбати»

9.4. Обґрунтування виробничої програми з урахуванням обмежень на ресурси

9.1. ОБҐРУНТУВАННЯ РІШЕННЯ ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПОТУЖНОСТІ

Оскільки зі збільшенням виробничої потужності відбувається зростання суми постійних витрат, слід встановити, чи збільшиться прибуток підприємства та зона його безпеки. Порівнюючи варіанти до і після збільшення потужності на 20 % (табл. 10), видно, що сума постійних витрат зросте на 25 %, а сума прибутку – на 12,5 %. При цьому зі збільшенням суми постійних витрат зменшується безпека підприємства та збільшується термін окупності постійних витрат на 0,3 місяця, що не дуже вигідно підприємству.

Таблиця 10

Порівняльна характеристика збільшення виробничої потужності

Показник	Варіант 1	Варіант 2	Зміна, %
Обсяг виробництва, шт.	500	600	+ 20
Постійні витрати, тис. грн	600	750	+ 25
Змінні витрати на од. продукції, тис. грн	3	3	–
Ціна, тис. грн	5	5	
Виручка, тис. грн	2500	3000	+ 20
Прибуток, тис. грн	400	450	+ 12,5
Беззбитковий обсяг продажу, шт.	300	375	+ 25
Зона безпеки підприємства, %	40	37,5	– 6,25
Термін окупності постійних витрат, міс.	7,2	7,5	+ 4,16

При цьому, визначення параметрів прибутку, беззбиткового обсягу продажу, зони безпеки підприємства здійснено за нижчеприведеною схемою:

Прибуток (П) = ВП·(Ц – Зм. витр.) – Пост. витр. = 600·(5 – 3) – 750 = = 450 тис. грн;

Тб = Пост. витр. / (Ц – Зм. витр.) = 750/(5 – 3) = 375 шт;

ЗБ = (ВП2 – Тб)/ВП2 = (600 – 375)/600 = 37,5 %.

Кінцеве рішення про збільшення виробничої потужності доцільно приймати з урахуванням окупності інвестицій на будівництво додаткових приміщень, придбання і модернізацію обладнання, можливості збуту продукції, створення нових робочих місць, наявності необхідних матеріальних і трудових ресурсів.

Слід враховувати *ефект кривої досвіду* (рис. 12), сутність якого полягає в тому, що зі збільшенням виробництва та виробничих потужностей відбувається поступове зниження змінних витрат у зв'язку з підвищенням рівня стандартизації виробничих процесів, кваліфікації та професіоналізму кадрів, удосконалення техніки, технології та організації виробництва.

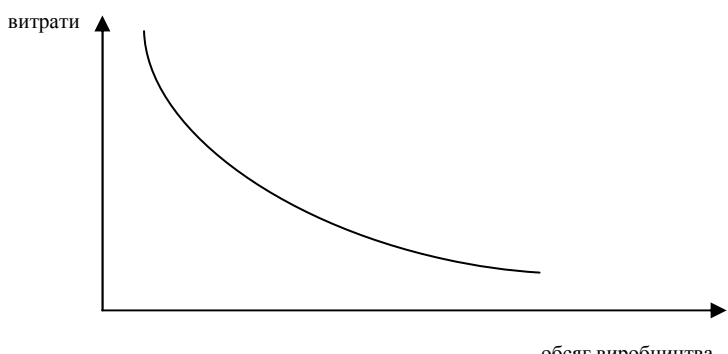

Рис. 12. Графік ефекту кривої досвіду

Досвід розвинених країн свідчить, що при кожному подвоєнні обсягів виробництва продукції новостворена вартість на одиницю продукції знижується приблизно на 20-30 %.